

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000921

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-03-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ № 97 від 07.04.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лейба Максим Олександрович

2. MAKSYM O. LEIBA

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0006-3515-6920

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 21-03-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Господарський суд Донецької області

Код за ЄДРПОУ: 03499901

Місцезнаходження: проспект Науки, 5, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7630

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.51

Тема дисертації:

1. Правове забезпечення відновлення земель сільськогосподарського призначення.
2. Legal provision of the restoration of agricultural lands.

Реферат:

1. Дисертаційна є однією з перших в Україні, у якій здійснено комплексне дослідження правових засад відновлення земель сільськогосподарського призначення, а також сформульовано нові для земельного права України наукові висновки і практичні рекомендації з удосконалення законодавства у зазначеній сфері. У дисертації на основі положень земельного, аграрного, екологічного права досліджено сутність та сформульовано авторську дефініцію правового поняття «відновлення земель сільськогосподарського призначення», під яким пропонується розуміти систему організаційно-правових, технічних, землевпорядних, біотехнологічних, геоботанічних, економічних та інших заходів, спрямованих на повернення землям їх якісного стану, наявного на момент набуття у власність або надання у користування, погіршеного через дію певних чинників (як природних, так і антропогенних), здатності виконувати ними функцію основного засобу виробництва у сільському господарстві. Визначено юридичну природу

відновлення земель сільськогосподарського призначення. Зроблено висновок, що норми, які регулюють суспільні відносини у сфері відновлення земель сільськогосподарського призначення у системі земельного права у своїй сукупності утворюють правовий інститут, предметом якого виступають суспільні відносини щодо приведення земель сільськогосподарського призначення до їх первісного якісного стану, зокрема родючості ґрунтів, здатності виконання ними функції основного засобу виробництва у сільському господарстві. У роботі зазначається, що в основі планування та здійснення заходів з відновлення земель сільськогосподарського призначення повинні бути відомості агрохімічного паспорту, які відображають якісний стан земель, зокрема родючості ґрунтів. Наголошено на тому, що головною метою відновлення земель сільськогосподарського призначення є забезпечення здатності виконання ними функції основного засобу виробництва сільськогосподарської продукції. При цьому, відновлення переважної більшості несільськогосподарських угідь буде відбуватися з метою відновлення здатності виконувати ними функцію просторово-територіального базису, що буде носити допоміжний, обслуговуючий характер. Доведено, що землеустрій є підґрунтям проведення організаційно-правових заходів відновлення земель сільськогосподарського призначення. Виокремлено особливості правовідносин щодо відновлення земель сільськогосподарського призначення, запропоновано їх дефініцію: суспільні відносини, які виникають відповідно до земельно-правових норм з метою повернення землям їх первісного якісного стану, наявного на момент набуття у власність або надання у користування, погіршеного через дію певних чинників (як природних, так і антропогенних), здатності виконувати функцію основного засобу виробництва у сільському господарстві. Охарактеризовано суб'єктно-об'єктний склад правовідносин щодо відновлення земель сільськогосподарського призначення. Наголошується, що об'єктом правовідносин щодо відновлення земель сільськогосподарського призначення доцільно вважати землі сільськогосподарського призначення (як сільськогосподарські угіддя, так і несільськогосподарські угіддя), якісний стан яких погіршився через вплив антропогенного чинника або природні катаклізми, ґрунти, окремі земельні ділянки, які перебувають у власності або надані у користування. Зазначається, що суб'єктами правовідносин з відновлення земель сільськогосподарського призначення можуть виступати як індивіди – фізичні особи, так і колективні суб'єкти – юридичні особи (власники, користувачі, в тому числі орендарі земельних ділянок), які стають учасниками цих правовідносин як через вчинення ними певних дій, що призвели до погіршення якісного стану земель, їх природних властивостей, втрати функцій, структури рельєфу порушених земель, так і через дії інших осіб або настання стихійних лих, що викликали негативні наслідки. Крім того, суб'єктами зазначених вище правовідносин можуть особи, які безпосередньо не займаються сільськогосподарським виробництвом, проте внаслідок їх дій або бездіяльності відбулося погіршення якісного стану земельної ділянки сільськогосподарського призначення, порушення структури її рельєфу тощо. Наголошується на повноваженнях у сфері відновлення земель сільськогосподарського призначення органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також розробників документації із землеустрою. Обґрунтовано положення про те, що заходи відновлення земель сільськогосподарського призначення та мета їх проведення відрізняються залежно від ступеня деградації ґрунтів, а також виду угідь у структурі земель сільськогосподарського призначення (сільськогосподарських та несільськогосподарських).

2. The thesis is one of the first in Ukraine to carry out a comprehensive study of the legal framework for the restoration of agricultural land, and to formulate scientific conclusions and practical recommendations for improving legislation in this area that are new to Ukrainian land law. Based on the provisions of land, agrarian, and environmental law, the author examines the essence and formulates the author's definition of the legal concept of «agricultural land restoration»: a system of organisational, legal, technical, land management, biotechnological, geobotanical, economic, and other measures aimed at restoring the land to its quality condition existing at the time of acquisition of ownership or granting it for use, which was deteriorated due to certain factors (both natural and anthropogenic), and the ability to perform its. The author examines the legal nature of agricultural land restoration. It is concluded that the rules governing social relations in the area of agricultural land restoration in the system of land law in their entirety form a legal institution, the subject of which is social relations regarding bringing agricultural land to its original quality state, in particular, soil fertility and the ability to perform the

function of the basic means of production in agriculture. The article notes that the planning and implementation of agricultural land restoration measures should be based on the information in the agrochemical passport which reflects the quality of land, in particular, soil fertility. It is emphasized that the main purpose of agricultural land restoration is to ensure that it is able to perform the function of the basic means of agricultural production. At the same time, the restoration of the vast majority of non-agricultural lands will be carried out in order to restore their ability to perform the function of a spatial-territorial basis, which will be of an auxiliary, service nature. It is proved that land management is the basis for organisational and legal measures for restoration of agricultural land. The author examines the peculiarities of legal relations relating to the restoration of agricultural land and proposes their definition: social relations arising in accordance with land law provisions with a view to restoring the land to its original quality condition existing at the time of acquisition of ownership or granting it for use, which was deteriorated due to certain factors (both natural and anthropogenic), and the ability to perform the function of the basic means of production in agriculture. The author analyses the subjective and objective composition of legal relations relating to restoration of agricultural land. The author emphasizes that the object of legal relations with regard to restoration of agricultural land should be considered to be agricultural land (both agricultural land and non-agricultural land), the quality of which has deteriorated due to anthropogenic factors or natural disasters, as well as soils and individual land plots owned or leased for use. It is noted that both individuals – individuals and collective entities – legal entities (owners, users, including lessees of land plots) may act as subjects of legal relations for the restoration of agricultural land, who become parties to these legal relations both because of their actions that led to deterioration of the quality of land, its natural properties, loss of functions, structure of the relief of disturbed land, and because of the actions of other persons or the occurrence of natural disasters that caused negative consequences. In addition, the subjects of the above legal relations may be persons who are not directly involved in agricultural production, but as a result of their actions or inaction, the quality of the agricultural land plot deteriorated, its relief structure was disturbed, etc. The author emphasizes the powers of state authorities, local self-government bodies and developers of land management documentation in the field of agricultural land restoration. The author substantiates the position that agricultural land restoration measures and the purpose of their implementation differ depending on the degree of soil degradation and the type of land in the structure of agricultural land (agricultural and non-agricultural). A classification of agricultural land restoration measures is proposed. The dissertation analyses the previous (primary) measures of agricultural land restoration, the main organizational and legal measures of agricultural land restoration, which are provided for by law, as well as the main biotechnological, geobotanical and technical measures of agricultural land restoration, the implementation of which has not received proper legal support to date.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Лейба М. О. До питання про правову природу відновлення земель сільськогосподарського призначення. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 12. С. 205 – 207.
- 2. Лейба М. О. Особливості правовідносин щодо відновлення земель сільськогосподарського призначення. Право та інновації. 2024. № 2 (46). С. 81 – 86.
- 3. Лейба М. О. Проблеми правового забезпечення заходів щодо відновлення земель сільськогосподарського призначення. Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». 2024. Вип. 84. Ч. 2.

С. 212 – 216.

- 4. Лейба М. О. До питання про відновлення земель сільськогосподарського призначення. Теорія та практика сучасної юриспруденції: матер. наук.-практ. конф. (м. Харків, 25 травня 2023 р.). Харків, 2023. Вип. 1. С. 83 – 84.
- 5. Лейба М. О. До питання про відновлення земель сільськогосподарського призначення, забруднених внаслідок бойових дій. Агробізнес в умовах агроекоциду: сучасні виклики, проблеми відповідальності та уроки сталості: зб. матер. та тез доповідей учасників панельної дискусії VII Харків. міжнар. юрид. форуму (м. Харків, 29 вересня 2023 р.). Харків: Юрайт, 2023. С. 102 – 104.
- 6. Лейба М. О. Окремі питання правового забезпечення відновлення земель сільськогосподарського призначення в сучасних умовах. Пріоритетні напрями розвитку аграрного, земельного та екологічного права в сучасних умовах: матер. круглого столу, присвяч. 100 річчю від дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України Шелестова В. С. (м. Харків, 22 лют. 2024 р.). Харків: Право, 2024. С. 338 – 341.
- 7. Лейба М. О. Особливості відновлення земель сільськогосподарського призначення в умовах сучасних викликів. Актуальні проблеми земельного, аграрного та екологічного права в умовах сучасних викликів і загроз: матер. круглого столу, присвяч. 100 річчю з дня народження д-ра юрид. наук, проф. Вовка Ю.О. (м. Харків, 12 трав. 2023 р.). Харків: Право, 2023. С. 320 – 322.
- 8. Лейба М. О. Особливості та перспективи повоєнного відновлення земель сільськогосподарського призначення. Агробізнес і сталий розвиток: стратегія стійкості і відродження: зб. матер. та тез доповідей учасників панельної дискусії VIII Харків. міжнар. юрид. форуму (м. Харків, 27 вересня 2024 р.). Харків, 2024. С. 115 – 117.
- 9. Лейба М. О. До питання про суб'єктів правовідносин щодо відновлення земель сільськогосподарського призначення. Становлення та розвиток харківської наукової школи екологічного, земельного та аграрного права: матер. Всеукр. круглого столу, присвяченого 45-річчю заснування кафедри екологічного права і 55-річчю заснування кафедри земельного та аграрного права як самостійних структурних підрозділів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків, 29 листоп. 2024 р.). Харків: Право, 2024. С. 214 – 218.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000962

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лісова Тетяна Вікторівна

2. TETIANA V. LISOVA

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федчишин Дмитро Володимирович

2. Dmytro V. Fedchyshyn

Кваліфікація: д.ю.н., доц., 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1565-8150

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харитонова Тетяна Євгенівна

2. Tatyana Y. Kharitonova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7998-5089

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, буд. 23, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бредіхіна Вікторія Леонідівна
2. Viktoriia L. Bredikhina

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-7983-1098**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 02071139**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Шарапова Світлана Володимирівна
2. Svetlana V. Sharapova

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-6731-7772**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 02071139**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Курман Тетяна Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Курман Тетяна Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна